

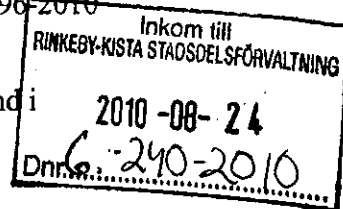
RINKEBY-KISTA

2010-08-24
STADSDELSFÖRVALTNING

Datum
2010-08-23

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd i
Stockholms kommun
Box 7049
164 07 KISTA

Aktbil 12
Dnr
2696-2010

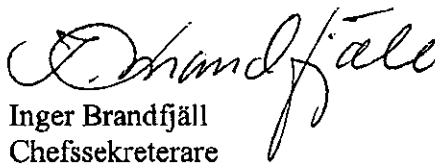

Er anmälan till JO

Kriminalvården, huvudkontoret har yttrat sig i ärendet. Ni får nu möjlighet att kommentera yttrandet. Ett eventuellt svar ska ha kommit in till JO senast den 16 september 2010.

När JO har fattat beslut kommer det att skickas till Er.

Aktbil. 10-11 bifogas.

Inger Brandfjäll
Chefssekreterare

Postadress
Box 16 327
103 26 STOCKHOLM

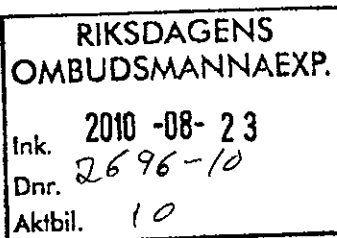
Gatuadress
Västra Trädgårdsgatan 4

Telefon
08-786 40 00

Texttelefon
08-786 61 15

Telefax
08-21 65 58

Webbplats
www.jo.se

Datum
2010-08-20Vårt diarienummer
29-2010-13167Justitieombudsmannen (JO)
Box 16 327
103 26 Stockholm**Yttrande angående klagomål gällande Kriminalvårdens
transporttjänst**

JO:s dnr 2696-2010

Anmälan

Stadsdelsnämnden i Rinkeby-Kista har i anmälan till JO anført bl.a. följande. Stadsdelsnämnden beslutade den 24 februari 2010 om ett omedelbart omhändertagande av en fjortonårig pojke och fick genom Statens Institutionsstyrelse (SiS) en plats för placering på Sävestgården i Boden. I avvaktan på att Kriminalvårdens transporttjänst skulle genomföra transporten ordnade SiS en övernattningsplats på behandlingshemmet Eknäs i Enköping. Socialtjänsten och personalen på Eknäs hade daglig kontakt med Kriminalvårdens transporttjänst för att påskynda transporten. Pojken fick dock stanna kvar på Eknäs under nio nätter innan transporten till Boden kunde genomföras. Stadsdelsnämnden finner att detta var en oacceptabelt lång väntetid ur ett barn- och rättssäkerhetsperspektiv. Stadsdelsnämndens syfte med anmälan till JO är en önskan om förtydligande av regelverket samt att förhindra att liknande situationer uppstår i framtiden.

Sakförhållanden m.m.

Kriminalvården har inhämtat yttrande från myndighetens transporttjänst av vilket framkommer bl.a. följande. Transporttjänsten mottog den 25 februari 2010 ett fax rörande transportbeställning avseende den aktuella pojken född 1995, se bilaga. Av transportbeställningen framgick inga andra omständigheter än att transporten skulle ske i enlighet med lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) från Ekenäs behandlingshem i Enköping till Sävestgården i Bodens kommun.

Med anledning av pojkens ålder beslutade transporttjänsten att transporten till Boden skulle ske per flyg för att slippa besvärliga och svårplanerade övernattningar. Vid detta ställningstagande gjorde transporttjänsten bedömningen att pojken hade bättre vård och omsorg på ett behandlingshem med bekant personal i förhållande till att påbörja en transport innehållande ett flertal övernattningar på olika behandlingshem och byte av Kriminalvårdens transportpersonal. Detta ställningstagande meddelades socialtjänsten i Rinkeby-Kista.

Den 26 februari 2010 hade transporttjänsten planerat en flygtransport med två häktade klienter till norra Sverige. Med anledning av dessa klienters kriminella bakgrund gjordes bedömningen att det inte var lämpligt att pojken medföljde denna transport.

Transporten med pojken skedde istället med flyg den 5 mars 2010. Förutom Kriminalvårdens transportpersonal medföljde personal från behandlingshemmet Eknäs. Anledningen till att transporten inte kunde genomföras tidigare var att transporttjänsten inte lyckades chartra ett flygplan innan aktuellt datum.

Författningsbestämmelser

Av 13 § Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om transportverksamhet m.m., KVFS 2006:11, framgår bl.a. följande. Uppehåll för måltider, övernattningsar eller andra avbrott i transporten med transporterade personer som omhändertagits enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), får, om uppehåll inte kan förläggas till lokaler eller institutioner som är förknippade med det aktuella omhändertagandet, endast göras i häkten eller polisarrest. För övriga transporterade personer kan sådana uppehåll även förläggas till kriminalvårdsanstalter. För den som är omhändertagen enligt LVU och är under femton år får uppehåll för övernattningsar endast ytterst undantagsvis förläggas till häkte eller polisarrest och först efter beslut därom meddelat av chefen för transporttjänsten eller dennes ställföreträdare.

Av allmänna råden till bestämmelsen ovan framgår följande. I transporttjänstens uppdrag att utföra transporter grundade på polismyndigheters beslut om handräckning enligt de i 13 § angivna lagarna ligger att vidmakthålla frihetsberövandet. Det är därför nödvändigt att det finns möjlighet att tillfälligt placera en sådan omhändertagen i häkte eller polisarrest. Emellertid är sådana omhändertagna personer i vissa fall frihetsberövade p.g.a. vårdbehov av olika slag och den omständigheten måste beaktas i samband med transportplaneringen bl.a. vad gäller lämplig plats för uppehåll under transporten. Omständigheterna kring den transporterades person kan leda till olika bedömningar av det lämpliga i att göra uppehåll med denne i häkte eller polisarrest. Bedömningen kan variera från att det kan anses lämpligt till att det får anses som helt oacceptabelt. Sålunda kan det, t.ex. vid transporter av svårt sjuka personer eller av barn under femton år, framstå som i högsta grad olämpligt med ett sådant uppehåll. Man måste dock även beakta längden av uppehållet. En förvaring i häkte eller polisarrest får i allmänhet anses bli allt mer olämplig ju längre den varar. Dessa omständigheter medför att det måste göras en bedömning i varje enskilt fall om möjligheterna till uppehåll i häkte eller polisarrest varvid man också måste beakta och göra en avvägning mot de transportekonomiska konsekvenser som kan uppkomma för det fall häkte eller polisarrest inte utnyttjas. I de fall den transporterade personens förhållanden är sådana att placering i häkte eller polisarrest kan ifrågasättas kan sådana överväganden som ovan sägs resultera i bedömningen att uppehåll i häkte eller polisarrest inte bör göras alls eller att i vart fall längre sådant uppehåll – övernattningsar eller dylikt - inte bör göras under det att kortare uppehåll för t.ex. måltider kan accepteras. I samband med planeringen av en transport kan det, med hänsyn till de bedömningar som måste göras, vara lämpligt att kontakt tas med den som beställt handräckningen hos polisen och/eller med andra hem eller institutioner som är förknippade med det aktuella frihetsberövandet för samråd om transporten.

Kriminalvårdens bedömning

Kriminalvården noterar att JO tidigare utförligt behandlat frågan om tillämpningen av handräckningsreglerna vid omhändertagande av barn. JO har därvid konstaterat att polishandräckning endast bör komma ifråga som en nödfallsåtgärd vid de tillfällen då det finns anledning att anta att de särskilda tvångsbefogenheter som handräckningsinstitutet innefattar är påkallade för åtgärdens genomförande. JO har även konstaterat att en begäran om handräckning inte befriar en socialnämnd från ansvar för barnets eller den ungas vård, se JO:s ämbetsberättelse 1981/82 s. 172 f samt JO:s ämbetsberättelse 1989/90 s 248 f. Varför socialtjänsten i Rinkeby-Kista valde att begära polishandräckning i det aktuella fallet framgick inte av den transportbeställning som Kriminalvårdens transporttjänst erhöll från polismyndigheten den 25 februari 2010. Av transportbeställningen framgick inte heller att pojken endast var placerad tillfälligt på Eknäs och inte heller att den aktuella transporten var akut.

Kriminalvården konstaterar att myndigheten genom sin transporttjänst utför ett mycket stort antal transporter såväl inom som utom Sveriges gränser. En mängd faktorer styr planeringen av transportuppdragen då det är många transporter som ska förenas för att resultera i en totalt sett bra planering. Kriminalvårdens uppfattning är att den aktuella transporten genomfördes enligt gällande bestämmelser där transporttjänstens utgångspunkt var att beakta barnperspektivet och därigenom den transporterades välbefinnande. Med anledning av övriga transporterades kriminella bakgrund gjorde transporttjänsten bedömningen att det inte var lämpligt att transportera en minderårig med flygtransporten den 26 februari 2010. Istället valde transporttjänsten att genomföra flygtransporten vid nästa möjliga tillfälle den 5 mars 2010. Kriminalvården noterar att transport med bil uteslöts i det aktuella fallet med anledning av att en sådan transport skulle ha inneburit ett antal övernattningar på olika behandlingshem samt byte av transportpersonal. Transporttjänsten gjorde bedömningen att det istället var bättre för den minderåriges välbefinnande att invänta nästkommande flygresor särskilt då denne var placerad på ett av socialtjänsten utvalt behandlingshem. Kriminalvården konstaterar att socialtjänsten i Rinkeby-Kista informerades om detta ställningstagande.

Sammantaget finner Kriminalvården inte skäl att rikta någon kritik mot myndighetens transporttjänst i aktuellt ärende.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektörens ställföreträdare, enhetschef Ulf Jonson. I handläggningen har även chefsjurist Elisabeth Lager och verksjurist Daniel Gustavsson (föredragande) deltagit.

På Kriminalvårdens vägnar

Ulf Jonson
Daniel Gustavsson